

Examenbespreking vmbo maatschappijleer II
Vrijdag 27 mei 2016

Het correctievoorschrift van het CvTE is bindend. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Dit verslag is slechts een weergave van de bespreking van het examen en discussie over mogelijke antwoorden.

Aanwezig: 10 docenten.

Algemene opmerkingen:

- In vergelijking met vorig jaar wordt het examen door de docenten als makkelijker ervaren. Geen schokkende vragen en niet heel lastig. Vraagstelling was wel soms erg complex. Een aantal vragen waren discutabel. Vooral over het antwoordmodel zijn wat opmerkingen.
- Het examen was breed.
- Resultaten vallen redelijk tegen, tot nu toe.
- Analyse maatschappelijke vraagstuk: leuk thema → actueel, ook herkenbaar voor leerlingen. Kort en redelijk toegespitst op één onderwerp. Slechts 3 teksten en 1 tabel, daar waren de aanwezigen tevreden over.
- Tijd: was goed te doen. Niet te lang, niet te kort.

Opmerkingen per vraag:

Vraag	
1.	Goede vraag om mee te starten. Weinig moeite voor leerlingen.
2.	Goede vraag. Makkelijk te beantwoorden voor leerlingen.
3.	Goede vraag. Makkelijk te beantwoorden voor leerlingen.
4.	Goede vraag. Makkelijk te beantwoorden voor leerlingen.
5.	Door veel leerlingen beantwoord met informerende functie doordat ze het stuk 'democratische besluitvorming' niet meenemen. Leesvraag.
6.	Veel kennis nodig voor het beantwoorden van deze vraag.
7.	Standaard vraag. Overeenkomend met oefenvragen (vragen uit eerdere examens)
8.	Door de stellingname was het verwarrend voor leerlingen. Uit de argumentatie bleek dat deze leerlingen het goede antwoord bedoelde. Weinig punten voor de moeilijkheidsgraad van de vraag.
9.	Prima vraag. Wel combinatie van kennis maar goed te doen.
10.	Door de antwoordmogelijkheden is het mogelijk dat leerlingen ook particulier initiatief invullen. Dit is volgens het correctiemodel niet correct terwijl het wel klopt (ook volgens de syllabus).
11.	De vraag is in principe goed. Veel leerlingen hebben Europese verkiezingen niet meegenomen in hun telling. Een open vraag was wellicht handiger geweest.
12.	Het kenmerk viel goed te benoemen. In de tekst was het citaat goed te herkennen.
13.	Door de vraagstelling is het mogelijk dat kandidaten hun antwoord middels een voorbeeld vormgeven. Het correctiemodel maakt niet duidelijk of dit correct is of niet.
14.	Redelijk makkelijke vraag (leervraag).

15.	Bij de 4 ^e bewering over de Europese unie wordt gevraagd hoeveel landen meedoen met de Euro. In de syllabus staat tussen haakjes dat dit 18 landen zijn, hierdoor lijkt het of ze dit niet hoeven te kennen. Tussen haakjes staan normaal voorbeelden, geen letterlijk te leren informatie. Men vindt dit lastig, ook omdat de informatie aan verandering onderhevig kan zijn. Bovendien een vraag stellen over iets wat tussen haakjes staat in de syllabus wordt niet als zinvol ervaren.
16.	Prima vraag. Geen bijzonderheden
17.	Behoren leerlingen te weten.
18.	Staat in de syllabus. Kennis was toch bij veel leerlingen niet aanwezig.
19.	Aanwezigen vinden dit een slechte vraag. Immateriële schade is vergezocht: het gaat vooral over geld in de bron. Nergens worden 'hints' gegeven over emotionele schade of andere vormen van immateriële schade. Aan de andere kant zien leerlingen werkloos zijn niet alleen als materieel, maar ook immaterieel Als open vraag was deze vraag veel beter geweest: welke vorm van immateriële schade zou er kunnen zijn opgelopen door deze diefstal?
20.	De handelingen staan niet op volgorde van de rechtszitting, maar er staan wel cijfers voor. Sommige leerlingen denken hierdoor dat de opdracht is ze in de goede volgorde te zetten. Anderen raken hierdoor heel erg in de war. Leerlingen die bij een rechtbank op bezoek zijn geweest komen daar wel de officier en de rechter tegen, maar vaak ontbreekt een advocaat. Correctiemodel is behoorlijk streng. Veel punten die lastig te behalen zijn. De vraag nodigt uit om te 'zwabberen'. Het was bij punt 3 en 4 redelijker geweest als 2 antwoorden goed gerekend waren. Nu moesten het er 3 zijn. Er was slechts één docent met een leerling die de vraag helemaal goed had.
21.	Soms draaien leerlingen het om, maar dat mag ook. Lastige vraag, maar is te doen.
22.	Geen bijzonderheden
23.	Een docent vraagt zich af waarom niet alles behalve vergelding goed gerekend wordt wat in de syllabus staat. Recidive en voorkomen werd veel genoemd. Onder de docenten op de bespreking is hier draagvlak voor.
24.	Veel leerlingen hebben de tekst tussen haakjes ingevuld. Er is draagvlak om dit goed te rekenen. Bij preventief is vooral het woord/ begrip: 'voorkomen' van belang. Helaas zijn er leerlingen die preventie en repressie door elkaar halen.
25.	Vraag is prima te beantwoorden.
26.	Prima te beantwoorden.
27.	Beetje vergezocht, leerlingen moeten het weten. In de syllabus wordt vermogenscriminaliteit gekoppeld aan witteboordencriminaliteit. Voor leerlingen is het niet helder wat er allemaal onder vermogenscriminaliteit valt. Daarnaast moeten ze schatten/ rekenen en dat kan lastig zijn als je geen rekenmachine bij de hand hebt.

28.	Vraag wordt niet goed gevonden. Veel tekst, omslachtig en lang. Daarnaast niet helder dat er maar één antwoord beargumenteerd moet worden. Gek dat in het antwoordmodel het woordje 'alleen' tussen haakjes staat; is juist cruciaal.
29.	Doordat in de bron gezegd wordt dat het onderzoek stil ligt, kunnen leerlingen in de war raken. Discussie of het hier wel om seponeren gaat.
30.	Schikken wordt veel genoemd. Vraag kan verwarrend zijn vanwege de voorgaande vraag. Strafpoging wordt (waarschijnlijk vanwege de voorgaande vraag en de verwijzing daar naartoe) niet vaak genoemd door leerlingen.
31.	Vraag is redelijk makkelijk te beantwoorden
32.	Standaard analysevraag. Ondanks het genoemde kenmerk aandacht van de media en de opdracht 2 andere kenmerken te noemen, beginnen sommige leerlingen het antwoord met: Kenmerk 1: aandacht van de media
33.	Bijzonder discutabele vraag. Je kunt controleren of deze stellingen inderdaad gezegd zijn, maar bijna alle uitspraken in de tekst zijn subjectief. Er worden geen cijfers/data genoemd (herkenbare objectieve feiten voor leerlingen). Antwoorden C en D worden veel genoemd. Antwoord A, het juiste, niet of nauwelijks. Verschillende collega's hebben de vraag voorgelegd aan de sectie Nederlands bij hun op school en aan leerlingen ML-1. Niemand komt op antwoord A.
34.	Algemeen idee: vraag hoort eigenlijk niet op examen, maar staat wel in de syllabus: <i>'De keuzes over welke gebeurtenissen in de media komen worden in de verschillende stadia genomen door verslaggevers, persbureaus, journalisten en de redactie.'</i> - maar dat is te vaag om deze vraag te beantwoorden. De vraag is "Wie besluit in een later stadium of het bericht in de krant komt". Dit staat niet expliciet gemeld in de syllabus. Er staat geen chronologische volgorde in de syllabus.
35.	In de vraag wordt niet expliciet duidelijk gemaakt of het antwoord algemeen of echt toegespitst op de inhoud van de tekst moet zijn.
36.	Het is een vraag die gaat over normen en waarden, dus cultureel.
37.	Regel 11 heeft 1 woord... Veel leerlingen hebben nu enkel regel 10 opgeschreven.. Er begint ook geen nieuwe zin op regel 11. Er is alleen draagvlak voor regel 10. Antwoorden als regel 7, 8, 9 en 10 e.d. worden afgekeurd. Sommigen vinden regel 8-9 er ook bij horen, omdat daar ook sprake is van een vergelijking. Dit is niet goed.
38.	Makkelijke vraag. Goed te beantwoorden. Eigenlijk geen vraag die betrekking heeft op analyse maatschappelijk vraagstuk.
39.	Goed te doen.
40.	Heldere vraag. Duidelijk
41.	Goed te doen
42.	Waarden vragen blijven vaag.. zo algemeen, zo moeilijk te leren. Veel leerlingen halen delen uit de tekst en presenteren die als antwoord. Vaak staan daar dan wel de juiste waarden in genoemd. Soms worden andere waarden genoemd, maar let op: het

	<p>antwoordmodel begint met: voorbeelden van juiste antwoorden zijn en dus kan er meer mogelijk zijn.</p> <p>Aanwezig zijn er voorstander van als in de syllabus een lijstje wordt opgenomen met voorbeelden van waarden.</p> <p>Voor taalzwakke leerlingen een verwarrende vraag.</p>
43.	<p>Redelijk goed te maken. Leervraag. Zit het rijtje in je hoofd, dan zijn er veel antwoorden mogelijk.</p>
44.	<p>Leerlingen vonden dit een erg lastige vraag.</p> <p>De leerlingen klaagden over de onlogische opbouw van de vraag.</p> <p>De vraagstelling is ontzettend lastig. Lap tekst, veel verschillende capaciteiten van leerlingen moeten ingezet worden om deze vraag goed te beantwoorden. Erg complex. Het was handiger geweest de vraag over meerdere vragen te verdelen of op z'n minst de lay-out aan te passen en de vraag meer in stapjes te verdelen.</p>